

نقش فطرت در تعالی انسان

از دیدگاه شهید مطهری و علامه جوادی آملی

مؤلف: زینب یوسفی

سرشناسه	یوسفی، زینب، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	نقش فطرت در تعالی انسان از دیدگاه شهید مطهری
و علامه جوادی آملی / مؤلف: زینب یوسفی.	
مشخصات نشر	تهران: انتشارات عاصم، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۳۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۲۲۳-۵۵-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۲۵-۱۲۹.
موضوع	فطرت، نقش در تعالی انسان.
رده بندی شگره	BP۲۲۳/۵/ج۷ن۷۱۳۹۶
رده ی دی	۲۹۷/۴۵۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۰۱۹۵۳۹

نقش فطرت در تعالی انسان

از دیدگاه شهید مطهری و علامه جوادی آملی

مؤلف: زینب یوسفی

ناشر	عاصم
نوبت چاپ	اول / ۱۳۹۷
صفحه آرایي	واحد و نوری انتشارات عاصم
تیراژ	۵۰۰ نسخه
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۲۲۳-۵۵-۹
قیمت	۱۰۰/۰۰۰ ریال

مرکز پخش: نشر عاصم: ۰۹۱۴۵۸۷۴۳۵۲

پست الکترونیک ناشر: nashre.aseam@gmail.com

فروش اینترنتی کتاب: www.ketab.ir/aseam

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب اعم از چاپ، کپی، تکثیر، ذخیره در سیستم‌های بازیابی محفوظ است.

فهرست

۹	پیشگفتار
۱۱	مقدمه

فصل اول: مفهیم شناسی فطرت

۱۹	معانی لغوی فطرت
۲۴	مفهوم اصطلاحی فطرت
۳۷	شناسایی فطرت
۳۷	واژه‌های مترادف با فطرت
۴۰	تفاوت فطرت، طبع و غریزه
۴۳	تفاوت مفاهیم و حقایق فطری

فصل دوم: متعلقات، ویژگی‌ها و مصادیق امور فطری

۴۷	متعلقات فطرت (خواسته‌ها و گرایش‌های فطری)
۴۹	حقیقت جوایی
۵۰	گرایش به خیر و فضیلت
۵۰	گرایش به جمال و زیبایی
۵۱	خلافت و نوآوری

۶ نقش فطرت در تعالی انسان از دیدگاه شهید مطهری و علامه جوادی آملی

- عشق ورزی و پرستش ۵۱
- ویژگی های امور فطری ۵۴
- همگانی و فراگیر بودن ۵۵
- فرا حیوانی بودن ۵۶
- فطریات خدادادی و غیر اکتسابی اند ۵۶
- از بدیهی ترین بدیهیات اند ۵۷
- قابل تجربه درونی اند ۵۷
- فطریات انسان همه خیرند ۵۸
- تغییر و تحول پذیری و جاودانه بودن ۵۹
- بازدک و معرفت دینی و عقلی همراهند ۵۹
- معیار و ملاک تعالی انسان اند ۶۰
- مصادیق امور فطری (خداجویی، خداشناسی، خداگرایی) ۶۰
- خداجویی ۶۱
- خداشناسی ۶۴
- خداگرایی ۶۹
- ادله فطرت خداگرانی ۷۰
- عشق به کمال مطلق ۷۰
- امید به قدرتی برتر در لحظه های خطر ۷۲
- خطا نپذیری فطرت ۷۶
- شهود کاذب و صادق ۷۸
- اقسام مشهودات انسان ۷۸

فصل سوم: نقش فطرت در تعالی انسان از دیدگاه حکمای متعالیه معاصر

- فطرت؛ ویژگی انسان ۸۳

۸۷	فطری بودن مجموعه معارف دین.....
۸۹	فطری بودن دین.....
۹۰	فطرت و شریعت.....
۹۲	اسلام دین فطرت.....
۹۴	فطری بودن دین در معارف اعتقادی.....
۹۴	فطری بودن دین در اعمال و عبادات.....
۹۶	فطری بودن دین در اخلاق.....
۷۹	نقش فطرت در معرفت به خداوند (اثبات مبدأ).....
۹۹	الف) تضایف سه هموم بین عاشق و معشوق.....
۱۰۲	ب. حقیقت اضافی برین موجب عشق.....
۱۰۷	ج. صیانت فطرت از اشتباه.....
۱۱۲	نقش فطرت در اثبات معاد.....
۱۱۴	ایمان به حیات ابدی فطری است نه تحمیلی.....
۱۱۵	نقش فطرت در هدایت و تربیت انسان.....
۱۱۹	جمع بندی و پیشنهادات.....
۱۲۳	منابع و مأخذ.....

پیشگفتار

فطرت واژه عربی از مراد "ف، ط، ر" است فطر در عربی به معنای شکافتن و آفریدن ابتدایی و بدون سابقه آمده است. فطرت بر وزن "فَعَلَه" برای بیان حالت فعل و به معنی سرشت طبیعی و خلقت خاص است. فطرت و فطریات اصطلاح‌های متعددی دارد؛ اما آنچه در این مقاله است، نحوه‌ی خاص تعالی انسان است: "انسان فطرت دارد" به این معنی است که انسان مانند لوح سفید یا خمیر شکل یافته‌ای به دنیا نمی‌آید. بلکه از آغاز بینش‌ها و گرایش‌های خدادادی خاصی را به همراه دارد که انتخاب‌ها، افعال، ادراکات، طول زندگی جهت می‌دهد و نوعی تمایل، استعداد و کشش و انجام کارهای مثبت و خیر از سوی آفریدگار متعال در سرشت او نهاده شده است، که اگر به حد خود واگذار شود، به انجام آن اعمال گرایش خواهد داشت مگر اینکه قوه و استعداد پیشین با عوامل بیرونی پوشانده شود.

و منظور از "فطری بودن تعالی" این است که انسان نسبت به تعالیم انبیاء، لا اقتضا و خنثی نیست. در سرشت انسان فطرت و تقاضایی است که بعثت انبیاء پاسخگوی آن است، پیامبران الهی چیزی را بر انسان عرضه کرده‌اند که بشر طبق سرشت خود در جست و جوی آن است. بنابراین فطریات انسان خدادادی و غیراکتسابی، فراحوانی، قابل تجربه درونی، همگانی، از بدیهی‌ترین بدیهیات

و همه خیر هستند یعنی در میان فطریات انسان، شرویدی وجود ندارد. امور فطری همان حقایق همگانی هستند که همه انسان‌ها به آن‌ها گرایش دارند که عبارتند از: گرایش به کمال، حقیقت جویی، خیر و فضیلت، ابتکار و نوآوری، زیبایی و جمال، خلود و جاودانگی، قدرت، عشق و پرستش، گرایش به دین، تعقل و اندیشمندی و گرایش به آزادی و اختیار که این گرایش‌های ویژه انسان را، فطرت دل یا احساس می‌گویند. علاوه بر گرایش‌های فطری، انسان دارای شناخت‌ها، معرفت فطری است و اصول مشترک تفکر انسان، فطری می‌باشند و فروغ تفکر و شاخه‌های آن اکتسابی هستند. خدا آگاهی و درک اصول خوبی و بدی، از جمله معرفت‌های فطری هستند. انسان‌شناسی به عنوان مبنای تدوین در این کتاب، انسان را موجودی می‌داند که استعداد خیر در او به ودیعه نهاده شده است.

بحث از مفاهیم و تصدیقات حقیقی فطری و ویژگی‌ها و مصادیق امور فطری و بالاخره تأثیر فطرت بر تعالی انسان به این امر ختم می‌گردد که فطرت همان نیرویی است که انسان را همواره به سوی عال و اهداف واقعی انسان هدایت می‌کند به طوری که آدمیان آن چنان با این نیروی وجودی، در آمیخته‌اند که جدایی از آن به معنای جدایی از انسانیت خدایان و حقیقت اصل خود است و انسان با حذف آن برای کسب تعالی و دستیابی به اهداف واقعی راهی عبث و بیهوده را برگزیده و در این ره جز اتلاف وقت و انرژی و رسیدن به پوچی واقعی به جایی ره نخواهد پیمود.